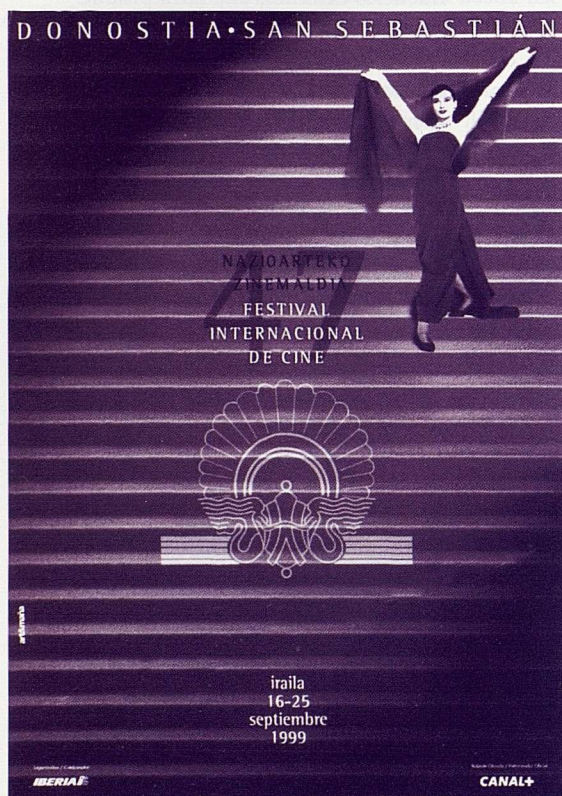

Inaki Revesado

Enguany el festival presentava la novetat important del canvi d'ubicació de la seva seu oficial, abandonant el vell i entranyable Victoria Eugenia per un modern i discutit Auditorium del Kursaal. Deixant fora la polèmica nascuda entre els donostiarres sobre la idoneïtat del disseny del nou auditorium, entrarem a analitzar el que ens

han ofert aquests deu dies pel que fa a la qüestió cinematogràfica.

Per donar el sus a aquesta edició, l'organització apostà per un nom segur, un cineasta amb garanties: Lawrence Kasdan. El realitzador de *Fuego en el cuerpo* torna a repetir en *Mumford* un model que ja li donà excel·lents resultats a *Grand Canyon* i a *Reencuentro*. Un psicòleg s'instal·la en una petita ciutat i aconsegueix en un parell de setmanes una bona cartera de clients, a través dels quals entrem en les vides d'un variat grup de personatges,

tots amb motius més que sobrants per sotmetre's a la psicoanàlisi. El film recorda altres títols recents con ara *La Tormenta de Hielo* i *Happiness* encara que a *Mumford* el to de comèdia s'imposa en tot moment, com si Kasdan només hagués volgut quedar-se en la superfície dels seus turmentats personatges, sense voler cercar res que aportàs dramatisme al conjunt. Aquí la pel·lícula peca tal vegada d'ingenuïtat cercada, com si l'àngel de *Qué bello es vivir* s'hagués instal·lat a la localitat on esdevé la trama, malgrat les declaracions de Kasdan en sentit contrari: "Si aquesta pel·lícula fos tan dolça com les de Capra, em sorprendria, i la propera vegada miraria que no em sortís tan dolça."

Les virtuts de *Mumford* es van quedar petites amb el segon film a competició, la producció alemanya *Nichts als die Wahrheit*, un treball intel·ligent i dinàmic que ha despertat controvèrsies entre la comunitat jueva d'Alemanya. El film ressuscita l'àngel de la mort del camp d'extermini d'Auschwitz, Josef Mengele, qui va morir fa 20 anys a Mèxic, i el du a l'Alemanya d'avui per entregar-se a les autoritats i ser jutjat. Sàviament, el realitzador Roland Suso Richter posa a prova les garanties democràtiques que un estat de dret deu oferir a tots els ciutadans, encara que es tracti d'un assassí que dugué a la mort a 400.000 jueus. El film és gairebé impecable, amb alguns moments de profunda tensió dramàtica, tal vegada li sobri un discurs final del personatge de Mengele, que proposa una pregunta de la qual s'ha abusat molt: no hi ha, dins de cada un de nosaltres, segons les circumstàncies, un assassí en potència? Tal vegada sigui aquest l'oblit més injustificable del palmarès.

El cinema xinès es presentà amb *Xizhao* de Zhang Yang. És un treball de notable factura que planteja l'enfrontament entre el valors tradicionals i senzills (representats per un vell saló de banys) i la vida accelerada i

opulenta de les ciutats, al temps que paral·lelament assistim a un conflicte familiar. És d'agradable visió, però a vegades tot resulta massa evident.

Volavérent fou la primera cinta espanyola a concurs. Contràriament a allò que em produeixen els treballs de Bigas Luna, bé un rebuig total (*Huevos de Oro*, *La Teta y la Luna* o *Bambola*), bé una admiració absoluta (*La camarera del Titanic*), aquest film d'intrigues emmarcades en la Cort de Carles IV deixa quasi indiferent. Seria injust no valorar el treball tècnic (música, fotografia, direcció artística), però hi ha també unes mancances de guió imperdonables, uns diàlegs buits i una trama molt mancada d'interès. El treball dels actors és molt desigual (en aquest sentit, el polèmic premi d'interpretació per a Aitana Sánchez Gijón pot ser discutible, però ella és, segurament, el millor de la pel·lícula) i la rebuda del públic va ser freda.

Jaime és una coproducció entre Portugal, Brasil i Luxemburg. El director Antonio Pedro Vasconcelos fa una feina encomiable en el seguiment de la vida d'un madur infant de 13 anys que, obligat per unes circumstàncies familiars adverses, comença a fer feina d'amagat. Així el director aprofita per denunciar l'exploatació infantil dins un estat (Portugal) de l'opulenta Unió Europea del 2.000. La recreació que fa del seu personatge el jove actor Saúl Fonseca el feia mereixedor d'un premi en el palmarès.

Una producció de Jane Campion, *Soft Fruit*, de la directora Christina Andreef, té una primera mitja hora captivadora. La reunió d'una família al voltant de la mare que espera la mort com a conseqüència d'un càncer terminal proporciona moments de vertadera comèdia. El problema és que els genials acudits i les estrafolàries maneres de la peculiar família es comencen a repetir i l'hora restant esdevé una còpia dels mateixos esque-

...Gracia Querejeta és una directora maleïda, després que fa un parell d'anys tothom apostàs per ella en l'edició en què presentà *El último viaje* de Robert Rylands,...

mes. L'acció no avança, roman estancada i tot plegat acaba per avorrir.

La primera pel·lícula perfecta, rodona, fou la sueca *Under the Sun* del realitzador anglès Colin Nutley, a qui coneixem gràcies a un treball presentat fa un parell d'anys: *House of Angels*. Nutley, la carrera del qual s'ha desenvolupat íntegrament a Suècia sense que, curiosament, sàpiga una sola paraula de suec, relata amb la senzillesa d'un mestre una tranquil·la, profunda i entranyable història d'amor, utilitzant només tres grans actors (premiats amb una menció especial del jurat), uns quants animals i un paisatge estiuenc. El film commou des del primer moment. Si *House of Angels* ja fou una sorpresa, *Under the Sun* és un film excel·lent, ple de sinceritat i de bellesa.

Amb la interpretació d'una estupenda Sigourney Weaver, *A Map of the World* de Scott Elliot és una altra demostració de cinema interessant que cau en l'errada, tan habitual en els darrers tres o quatre anys, de capficar-se a fer cintes d'una durada no inferior a les dues hores, quan amb 90 minuts el conjunt final hauria sortit guanyant. Una infermera infantil serà acusada d'abusos sexuals en un moment en què les seves circumstàncies personals li fan dubtar del que és i del que té. La pel·lícula denuncia la facilitat amb què les persones condemnen els presumptes culpables, sense deixar-los, tan sols, la possibilitat de defensar-se

The Crossing de Nora Hoppe tenia, d'entrada, la virtut dels seus 85 minuts de durada, que finalment resulta excessiva, ja que passats els 30 minuts de cortesia tot convida a abandonar la sala per prendre l'aire. Dos ho-

mes, hostatjats en una trista, freda i miserable pensió mantenen uns diàlegs absolutament surrealistes. Potser n'hi haurà que la consideraran una meravella, sobretot aquells que adoren l'iraniana Kiarosmaki.

La sensualitat havia d'arribar de la mà de Carlos Diegues amb *Orfeu*. La revisitació del mite d'Orfeu i Eurídice, ambientat en les favelas carioques, és un treball mancat de l'entusiasme necessari per tractar una història de passions. Té, en canvi, al seu favor, un gran valor documental, en introduir-se dins aquests barris miserables de Rio i aportar el color incomparable del carnaval. La visió del film es fa molt agradable, però s'oblida fàcilment.

Mike Figgis, un altre nom important dins la secció a concurs, dugué el seu darrer treball, *Miss Julie*, que és una adaptació de l'obra del mateix títol d'August Strindberg. Figgis sembla combregar en part amb els postulats del ja famós *dogma* en fer un film amb la càmera a l'espatlla, sense exteriors i amb una utilització mínima d'acompanyament musical. L'absència d'artificiositats serveix perquè el text i la seva representació per part dels actors (excel·lent Peter Mullan) surtin guanyant en el conjunt final. Tal vegada li resta punts el fet de sotmetre's excessivament a l'espai dramàtic, cosa amb la qual ens trobam a vegades amb la sensació de veure una obra de teatre filmada.

Hi ha, per part de Figgis, alguns atreviments formals (durant un parell de minuts la pantalla queda xapada en dos per oferir-nos una mateixa seqüència des d'an-

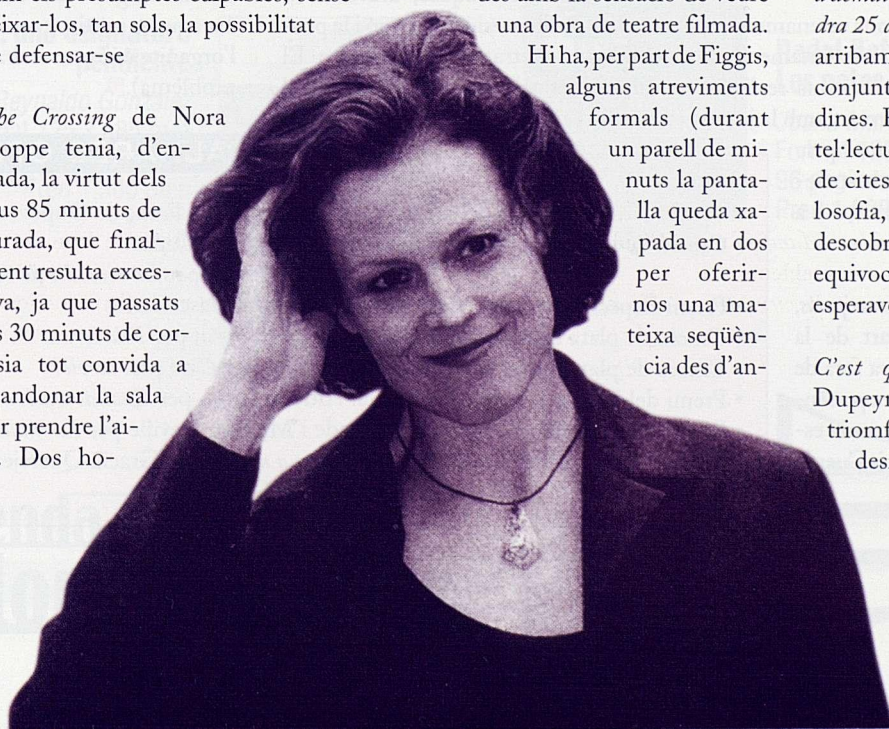
gles diferents) dels quals surt airós.

Gracia Querejeta presentà *Cuando vuelvas a mi lado*, una nova introspecció en el món dels sentiments dins l'àmbit familiar. És un treball de gran altura en el qual combina sàviament els moviments entre el passat i el present per descobrir-nos un gran secret del passat que condicionà la vida dels membres de la família. La realitzadora és una experta en el reflex del sentimentalisme i l'emotivitat més senzilles, com ella mateixa va dir és un film creat per arribar al cor de l'espectador i realment hi arriba. Els seus dos premis menors en el palmarès, converteixen Gracia Querejeta en una espècie de directora maleïda, després que fa un parell d'anys tothom apostàs per ella en l'edició en què presentà *El último viaje* de Robert Rylands, i, en canvi, se'n va haver d'anar de buit.

Sembla que darrerament tots els festivals han de tenir en la seva selecció una pel·lícula iraniana a concurs. En aquest cas a Sant Sebastià arribà *La cinta roja* de Ebrahim Hatamikia. És un treball que segurament deu tenir múltiples lectures i que probablement amaga un feminisme reivindicatiu, però això només són lleugeres percepcions perquè tot és massa abstracte. És un film estrany, estrany com a mínim per al món d'Occident.

Alain Tanner recupera a *Jonas et Lila, à demain* el seu Jonas de *Jonas que tendrá 25 años en el año 2.000*, ara que ja arribam al 2.000, per exposar-nos un conjunt d'obsessions repetitives i anodines. Put una espècie de pseudointel·lectualisme gens dissimulat, farcit de cites referides a la literatura, la filosofia, el cinema... Intenta, fins i tot, descobrir-nos Pessoa. És un film equivocat d'un realitzador del que tots esperaven molt més.

C'est quoi la vie? de François Dupeyron fou finalment la gran triomfadora. És una pel·lícula molt desigual, amb una primera part

La lengua de las mariposas és segurament el millor treball de cinema espanyol vist des que començà enguany.

interessant però excessivament llarga, en què se'ns presenta la desubicació d'un jove que encara no té els trenta i que intenta trobar el seu lloc per deixar de ser una càrrega per la seva família, i una segona part que esdevé una història absolutament deliciosa que fou, segurament, el millor del que es va veure a les pantalles del Kursaal. El jove, tornant a les seves arrels, troba la manera de sortir-se'n i es con-

assegurà que si amb el guió, els tècnics i els actors amb què comptava hagués fet una mala pel·lícula això hauria estat imperdonable. N'hi ha que amb un gran material no saben encertar amb el resultat, però no és aquest el cas. *La lengua de las mariposas* és segurament el millor treball de cinema espanyol vist des que començà enguany. S'ha de mencionar la perfecció amb què sap mostrar la il·lusió i les esperances de la gent en aquells dies anteriors a l'alçament militar del 36. Poca cosa es pot afegir de Fernán Gómez, però sí que s'ha de mencionar el gran treball del nin Manuel Lozano.

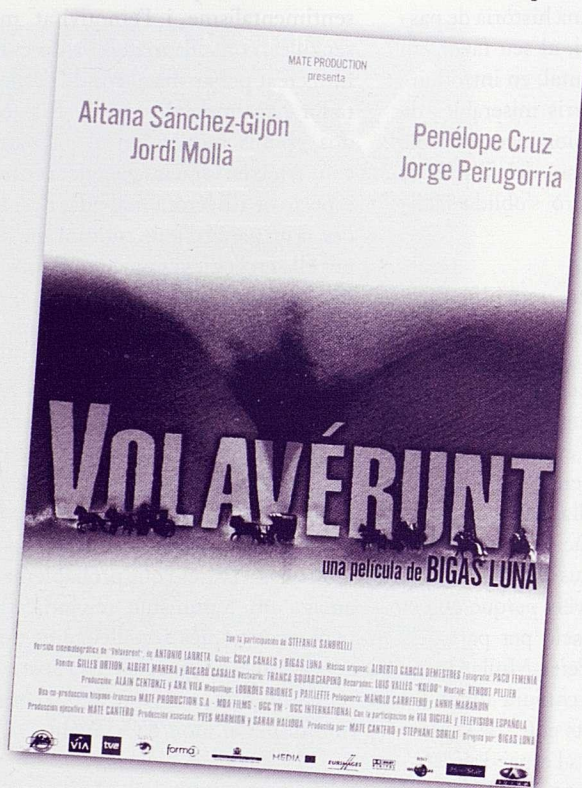
L'altre film francès a concurs *La maladie de Sachs* va tancar la competició, amb el reflex d'una comunitat a través dels pacients d'un metge, el doctor Sachs. Encara que es pugui pensar que el film té múltiples semblances amb *Mumford*, es tracta de treballs totalment diferents. Aquí el metge és un professional amb absoluta convicció i amb total dedicació a la seva feina. La infinitat de personatges que passen per la seva consulta, juntament amb els que coneixem com a resultat de les seves visites mèdiques, afavoreixen la dispersió de l'acció i la possibilitat de retratar tipus diversos. El film va ser aclamat per la crítica i pel públic i molts consideraven que ha-

via de ser el just guanyador de la *Concha* d'or.

A més dels films comentats, tots ells de la Secció Oficial, es van poder veure moltes pel·lícules distribuïdes per diferents cicles: comèdia italiana, retrospectives de Tavernier i de John M. Stahl, una acurada selecció de films fets en castellà i el ja tradicional Zabaltegui on s'inclouen un bon nombre d'òperes primes i de films ja premiats en altres festivals.

Com ja és habitual en el darrers anys, el públic va omplir les sales de la gran majoria de projeccions, i igualment en el marc del festival s'han dut a terme un bon grapat d'activitats relacionades amb el cinema (lliurament del Premi Nacional de Cinematografia a Montxo Armendàriz, firma de diferents acords entre la Federació de Productors Espanyols i les diferents televisions per a la compra de drets d'antena, acords entre distribuïdors, lliurament del premi de la FIPRESCI a la millor pel·lícula d'enguany a Pedro Almodóvar per *Todo sobre mi madre...*), cosa que feren de Donosti, durant aquest dies, una ciutat de cine.

En definitiva, el repte del Kursaal ha estat superat de manera notable, per l'any que ve s'haurien de millorar sobretot dues coses: la comoditat de les butaques de les sales del Kursaal i intentar noves formes que mirin de reduir les llarguíssimes coes (encara que, en aquest sentit, es nota l'esforç de l'organització per acabar amb aquest problema).

verteix en una persona serenament feliç. És una història absolutament actual que s'acosta al cinema realista i de denúncia. Juntament amb la ja comentada *Jaime*, és un cop de puny al sistema de la societat actual, a la França i a l'Europa progressistes.

La lengua de las mariposas, malgrat formar part de la Secció Oficial, anava fora de concurs, si no la seva presència en el palmarès hauria estat obligada. José Luis Cuerda

PALMARÈS OFICIAL

- *Concha* d'or a la millor pel·lícula: *C'est quoi la vie?* de François Dupeyron
- *Concha* de plata al millor director: Zhang Yang per *Xizhao*
Michael Deville per *La maladie de Sachs*
- Premi Especial del Jurat: *Jaime* d'Antonio Pedro Vasconcelos
- *Concha* de plata millor actriu: Aitana Sánchez Gijón per *Volavérun*
- *Concha* de plata millor actor: Jacques Dufilho per *C'est quoi la vie?*
- Premi del jurat a la millor fotografia: Alfredo Mayo per *Cuando vuelvas a mi lado*
- Premi del jurat al millor guió: Rosalinde i Michael Deville per *La maladie de Sachs*
- Menció Especial del jurat: *Cuando vuelvas a mi lado* de Gracia Querejeta
Under the Sun de Colin Nutley